
**STYRESAK 18-2009 JUSTERING AV ØKONOMISKE RAMMER
BUDSJETT 2009 – NR. 1**

Møtedato: 23. mars 2009

Bakgrunn

I styresak 141-2008/4 Budsjettreservasjon, oppfølging av styresak 121-2008 Budsjett 2009, rammer og føringer, behandlet styret i Helse Nord RHF, den 16. desember 2008 drifts- og investeringsrammer for 2009. I etterkant har det skjedd flere større endringer i forutsetningene for budsjett 2009, og det er fattet flere beslutninger som påvirker rammene for helseforetakene.

I tillegg til de forhold som styret inviteres til beslutte i denne saken gis det også en kort orientering om andre beslutninger som er fattet og påvirker rammene til foretakene. Vedlagt følger en oppdatert oversikt over drifts- og investeringsrammene til foretakene.

Endringer i rammer*Oppfølging av oppdragsdokument*

Endelig basisbevilgning er 600.000 kroner lavere i oppdragsdokumentet enn beløpet i Statsbudsjettet.

Helse Nord RHF er tildelt kr. 1 626 000 kroner til habilitering, rehabilitering og tiltak for rusmiddelavhengige. 1 mill kroner skal avsettes til tiltak for barn som er pårørende til rusmiddelavhengige. Resten er videreføring av tiltak mellom Nordlandssykehuset og Bodø fengsel.

Helse Nord RHF er tildelt 7,5 mill kroner av statlige samhandlingsmidler. Midlene skal gå til å understøtte samhandlingen mellom Helse Finnmark og sykestuekommunene i fylket og forsøk med aktivitetsbasert finansieringsordning for sykestuer. Formålet er både å styrke det økonomiske grunnlaget for driften av sykestuene og å styrke det faglige innholdet i denne tjenesten, for derved å gi bedre helsetjenester til befolkning med lang veg til sykehus.

Helse Nord RHF pålegges å:

- bidra til delfinansiering av Helsebiblioteket kr. 2 300 000
- sette av kr. 1 000 000 til studenthelsetjeneste
- sette av kr. 1 000 000 til ”lysbehandling”

Pensjon

Med bakgrunn i veileder fra Norsk regnskapsstiftelse er det beregnet nye pensjonskostnader for 2009. Den nye oppdaterte beregningen viser at kostnadene blir vel 49 mill kroner lavere enn forutsatt i budsjett 2009. Helseforetakene er bedt om å budsjettere og kostnadsføre opprinnelig pensjonsberegning i påvente av en avklaring. I budsjett 2009 var det beregnet at pensjonskostnaden ville bli høyere enn pensjonspremien, noe som isolert sett vil bedre likviditeten gitt at foretakene går i balanse. Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) har på denne bakgrunn pålagt Helse Nord RHF å bedre sin likviditet med 161 mill kroner i løpet av 2009. Konkret skjer dette ved at kassakreditrammen reduseres fra 700 mill kroner til 539 mill kroner i løpet av året. Når pensjonskostnaden nå reduseres er det viktig at det ikke medfører tilsvarende økt forbruk, da vil ikke likviditeten bedres som forutsatt.

PENSJONSKOSTNAD 2009

PENSJONSKOSTNAD	2009 juni 08	2009 jan 09	Endring
Finnmark	118 818 524	112 377 149	-6 441 375
UNN	512 096 899	485 484 010	-26 612 889
NLSH	277 884 324	263 079 474	-14 804 850
Helgeland	105 593 372	103 503 295	-2 090 077
HNIKT	9 503 505	9 770 009	266 504
RHF	5 554 651	5 533 120	-21 531
Sum	1 029 451 275	979 747 057	-49 704 218

Renter

Rentenivået er på full fart ned, jfr. redegjørelse i budsjett 2009. Dette medfører lavere rentekostnader for foretakene, men også samtidig lavere renteinntekter for RHF. RHF er finansiert opp med lån fra HOD (Norges Bank), renten på disse lånene er dels bundet og dels justeres de hvert halvår. I dagens rentemarket er derfor "innlånsrenten" betydelig høyere enn renten RHF får på innskudd i banken. Budsjettet for RHF er saldert med en netto renteinntekt på 41 mill kroner. Denne netto inntekten er en forutsetning for det budsjetterte overskuddet på 84 mill kroner. Oppdaterte beregninger tyder på at netto renteinntekt blir nærmere 20 mill kroner lavere enn budsjettet.

Omstillingsbevilgning

Det ble satt av 20 mill kroner til å gjennomføre omstillingstiltak i helseforetakene i 2009. Foretakene fremmer forslag om tiltak for til sammen 55 mill kroner som har en beregnet tilbakebetalingstid på mellom seks måneder og to år. Forslagene fra helseforetakene gjelder i stor grad investeringer. Det er derfor behov for å tildele økte investeringsrammer. Mange av de foreslåtte tiltakene er av en slik art at adm. direktør vil foreslå å øke den totale rammen til gjennomføring av slike omstillingstiltak.

Andre forhold til orientering

Fordeling av forskningsmidler

Universitetssamarbeidet (USAM) har fordelt forskningsmidler på til sammen 85,1 mill kroner. Forskningstildelingen for 2009 er gjort gjennom den vanlige prosedyren med vedtak i samarbeidsorganet med Universitetet i Tromsø (UiT), etter søknader og vurderinger i våre forskningsutvalg. Den ble vedtatt i møter, den 28. november 2008 og 19. desember 2008. Budsjettet var på totalt 86 millioner kr, ut fra bevilgningen på statsbudsjettet og RHF-styrets vedtak om egen forskningsdel for 2009.

Det ble tildelt om lag 58 mill kr til Universitetssykehuset Nord-Norge HF (UNN), resten til de øvrige helseforetak. Søkere fra Universitetet i Tromsø (UiT) fikk for 2009 tilslag på prosjekter for 10,6 mill kr, og i tillegg skal UiT ha dekningsbidrag for ph.d.-kandidater fra helseforetakene, stipulert oppad til om lag 1,5 mill kr. Dette og enkelte andre budsjettposter ligger på RHF-nivå pr. dags dato. Det er også avsatt 3 mill kr til oppdragsforskning fra Helse Nord som ikke er behandlet av USAM, men er en RHF-prioritering av egne midler.

Midler til Senter for aldersforskning (SAT) utbetales til UiT og går til prosjekter både der og ved UNN og enkelte andre institusjoner.

sum UNN	58 217 800
sum NLSH	4 276 000
sum Helse Finnmark	1 456 000
sum Helgelandssykehuset	1 836 900
sum UiT	10 600 000
sum SAT	3 067 800
sum RHF	5 650 000
SUM TOTALT ALLE HF OG TILTAK	85 104 574

Disp. av AD i Helse Nord til oppdragsforskning	3 000 000
Totalsum til forskning i HN 2009	88 104 500*

*) herav 2 mill ubrukt fra tidligere år

Midlene til UiT og SAT samt regionale prosjekt betales over RHF-regnskapet, midler til HF-ene fordeles i denne styresaken.

Egenandelsprosjektet

Helse Nord RHF har fordelt kr. 500.000 til hvert av HF ene for at foretakene skal kunne forsere tilsettingen av personell og ivareta oppgaver som følger av prosjektet som skal forbedre og implementere elektronisk rapportering av egenandeler. Dette skal igjen gi grunnlag for sentral utstedning av frikort, slik at pasienten selv slipper å søke om det.

DRG-nettverket, som er et felles kompetanse og samarbeidsorgan for DRG-systemet og ISF-finansieringen, er tildelt kr. 100 000,-. I 2009 er det UNN som skal lede prosjektet.

Kronikersatsning

Adm. direktør fikk i budsjett 2009, fullmakt til å fordele rest bevilgning til "kronikersatsningen". Det er fordelt kr. 600.000 til Nordlandssykehuset HF for å ansette regional koordinator for fag- og kompetanseutvikling ved lærings- og mestringssentrene. Videre er det fordelt kr. 250.000 mellom HF ene til å betjene kostnader knyttet til konkrete investeringer. Dette forutsetter investeringer på 1,7 mill kroner, og krever styrebehandling.

Rusbehandlingsplanen

I styresak 13/2009 vedtok styret en styrking av tilbudet innen tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelavhengige (tsb) i helse nord. I saken ble det fordelt 13,65 mill kroner til HF.

Første tildeling omstillingsmidler

Helseforetakene har fremmet forslag til omstillingstiltak på til sammen 55 mill kroner. Adm. direktør har i første omgang besluttet å tildele 16,3 mill kroner til 11 konkrete prosjekt, de fleste på UNN. Prosjektene er prioritert ut fra lønnsomhet. Prosjektene i den første tildelingen har en gjennomsnittlig tilbakebetalingstid på seks måneder. Ut over dette er det fremmet forslag til andre gode prosjekter på vel 14 mill kroner som er til vurdering.

Foretak	Omstillingstiltak	Omsøkt		
		sum	Drift	Invest
UNN	Ny giv for internt vikarbyrå Xtra	0,3	0,26	0
UNN	Ombygging av avd for kliniske terapeuttjenester i Rehab klinikk A9 Indremedisin 30 sengeposter geriatri/gastromedisin/nyre og B8	0,7	0,7	0
UNN	Medisinsk poliklinikk/dagenhet	4,0	2,27	1,74
UNN	Diagnostisk klinikk Ombygging medisinsk laboratorieavdeling ,lab i 8A og 6A	3,2	0,23	3
UNN	Diagnostisk klinikk Radiologisk avd, kvoteordning og sperrer	2,4	1,5	0,9
UNN	Samlok Hjerterovervåkning og intermedieærenhet, Hjerter- lunge- karkirurgisk avdeling	0,5	0	0,5
Helgel	Ssn, sammenslåing akuttmottaksfunksjon som del av intensiv avd	1,5	0	1,45
Helgel	Ssn, sammenslåing indremedisinsk og kirurgisk sengepost	2,1	0,12	1,99
NLSH	Etablering av ammepoliklinikk/angstpoliklinikk	0,5	0,4	0,1
FINNM	Funduskamera, Hammerfest	0,9	0,5	0,35
NLSH	Ultralydapparat dialyse/nyreseksjonen Bodø	0,2	0	0,21
Sum		16,2	6,0	10,2

Det er rapportert at disse elleve prosjektene vil gi en årlig avkastning på 35,7 mill kroner.

Endringene i rammebetingelsene gir i sum økt økonomisk handlefrihet for styret. Tilbakemeldingene fra helseforetakene er generelt at investeringsrammene er trange og søknadene på omstillingsmidler gjelder for en stor del ulike investeringer som bør gjennomføres.

Oppfølging oppdragsdokument

Økt tilskudd til habilitering, rehabilitering og tiltak for rusmiddelavhengige fordeles til Nordlandssykehuset (samarbeid med Bodø fengsel) og RHF til senere fordeling.

Samhandlingsmidler sykestuer

Helse Nord RHF er tildelt 7,5 mill av HOD til å utvikle samhandling mellom Helse Finnmark HF og sykestuekommunene. I tillegg har styret for Helse Nord RHF satt av 7,5 mill kroner i budsjett 2009 for å understøtte dette prosjektet. Det foreslås nå å bevilge til sammen 15 mill kroner til Helse Finnmark HF. Det legges til grunn at de 7,5 mill kronene som er bevilget fra HOD skal benyttes til å finansiere prøveprosjektet med aktivitetsbasert betaling til sykestuekommunene. Økt basisramme, 7,5 mill kroner, i 2009, disponeres til å styrke Helse Finnmarks finansielle bærekraft for å ivareta og videreutvikle dette tilbudet, både i form av å styrke det faglige innholdet i denne funksjonen, styrke sykehusenes faglige serverrolle overfor sykestuene og for å videreføre de pågående prosjekter som understøtter disse formål. Tilbud til og oppfølging av sykestuekommunene og til prosjekter som bidrar til at sykestueplassen blir en integrert del av Helse Finnmark sitt tilbud til befolkningen. Bevilgningen vil bli fulgt opp med en konkret bestilling til Helse Finnmark. Helse Nord RHF vil sammen med Helse Finnmark og Helsedirektoratet, utvikle en modell for aktivitetsbasert finansiering for sykestueplasser.

Pålegg i oppdragsdokument om å sette av penger til Helsebibliotek, studenthelsetjeneste og lysbehandling, på til sammen 4,3 mill kroner finansieres ved bruk av ”styrets disposisjonskonto”.

Omstillingsbevilgning

Styret har satt av 20 mill kroner for å realisere omstillingstiltak i 2009. Det er kommet inn mange gode forslag med kort tilbakebetalingstid. De fleste forslagene innbærer i stor grad behov for å gjennomføre investeringer. Det foreslås derfor å øke den totale rammen for omstillingstiltak til 32 mill kroner. Dette foreslås gjennomført ved å redusere avsetningen i driftsbudsjettet med 10 mill kroner og overføre den til styrets disposisjon (buffer) og frigjøre investeringsrammer for 22 mill kroner. I tråd med vedtaket i budsjett 2009 foreslås det at adm. direktør gis myndig til å fordele prosjektmidler og investeringsramme til foretakene innenfor denne justerte rammen.

Styrets buffer

Styret vedtok i desember 2008 at det skulle settes av en buffer til styrets disposisjon for å sikre likviditet og bufre generell risiko i budsjettopplegget. Det ble gjort ved å holde tilbake 36,5 mill kroner av investeringsrammen og sette av 13,5 mill i driftsbudsjettet. I saken foreslås det å styrke styrets buffer, men samtidig justere fordelingen mellom drift og investering.

Reduksjonen i pensjonskostnader forventes å være kortvarig, da pensjonsberegningen er gjort på rentenivået i desember. Det foreslås derfor å trekke inn disse midlene i 2009 og stå fast på de tidligere vedtatte resultatkravene. For å sikre at vi oppnår en bedring i likviditeten som forutsatt, foreslås det derfor å trekke inn 48 mill kroner fra de fire store HF ene og styrke ”styrets disposisjon” med samme beløp. Apotek Nord og HN IKT har ikke tidligere fått kompensert økte pensjonskostnader, de holdes derfor også nå utenfor inndragningen. I praksis reduseres anslaget over renteinntekter i RHF med 20 mill kroner mens 28 mill settes av som buffer for styret. Dette vil sikre likviditet i foretaksgruppen og realisering av det budsjetterte overskuddet i RHF.

Det foreslås derfor å trekke inn 48 mill kroner ved å redusere basisrammen, fordelt slik:

- 6 mill kroner fra Helse Finnmark HF
- 26 mill kroner fra Universitetssykehuset Nord-Norge HF
- 14 mill kroner fra Nordlandssykehuset HF
- 2 mill kroner fra Helgelandssykehuset HF

Oppfølging av Kronikerplanen, forutsetter økte investeringer på til sammen 1,7 mill kroner. Det foreslås derfor å fordele 1,7 mill i økt investeringsramme til HF.

Som det er redegjort for ovenfor så foreslås det å trekke inn 10 mill kroner av prosjektmidlene til omstilling og samtidig frigjøre 22 mill av investeringsrammen til formålet. Styrets buffer vil etter dette utgjøre 59,4 mill kroner og består av:

▪ ufordelt investeringsramme	12,8 mill kroner
▪ styrets disposisjon	46,6 mill kroner

Etter behandlingen av 1. tertialrapport, vil det bli vurdert å fordele resterende investeringsramme.

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret følger opp krav i oppdragsdokumentet og bevilger kr. 4,3 mill kroner til Helsebibliotek, studenthelsetjeneste og lysbehandling.
2. Styret bevilger i 2009 til sammen 15 mill kroner til et prosjekt i Helse Finnmark HF for å understøtte samhandlingen med primærhelsetjenesten og utvikle et system for aktivitetsbasert finansiering av sykestueplasser.
3. Styret trekker inn basisbevilgning på til sammen 48 mill kroner som følge av reduserte pensjonskostnader. Inndragningen fordeles slik pr. helseforetak:
 - 6 mill kroner fra Helse Finnmark HF
 - 26 mill kroner fra Universitetssykehuset Nord-Norge HF
 - 14 mill kroner fra Nordlandssykehuset HF
 - 2 mill kroner fra Helgelandssykehuset HF
4. Styret trekker inn 10 mill kroner av omstillingsbevilgningen og øker investeringsrammen med 22 mill kroner til gjennomføring av omstillingstiltak. Total ramme til gjennomføring av omstillingstiltak økes dermed til 32 mill kroner. Adm. direktør gis myndighet til å tildele omstillingsmidler, både drifts- og investeringsrammer til helseforetakene.
5. Styret fordeler 1,7 mill kroner til økt investeringsramme i helseforetakene for å gjennomføre opptrapping av kronikerplanen.

Bodø, den 11. mars 2009

Lars Vorland
Adm. direktør

Vedlegg: Oppdaterte drifts- og investeringsrammer for 2009 – etter vedtak i denne saken

JUSTERT INNTEKSTRAMMER 2009 pr. mars 2009

	RHF	Til styrets disp	Finnmark	UNN	Nordland	Helgeland	TOTAL
SUM basisramme vedtatt budsjett 2009	867 697 000	86 145 000	1 161 672 000	3 744 008 000	2 229 911 000	922 974 000	9 012 407 000
Avvik oppdragsdokument/statsbudsjett		-599 000					-599 000
Oppfølging av pålegg i oppdragsdokument	4 300 000	-4 300 000					0
Styrking RUS tilbud styresak 13 /2009		-13 650 000	1 125 000	5 125 000	5 150 000	2 250 000	0
Fordeling forskningsmidler basisramme	-28 000 000			28 000 000			0
Reduksjon Pensjon		48 000 000	-6 000 000	-26 000 000	-14 000 000	-2 000 000	0
Omstillingsbevilling	-16 000 000	10 000 000	50 000	5 000 000	400 000	100 000	0
Frikort prosjekt	-2 000 000		500 000	500 000	500 000	500 000	0
Kronikersatsning		-850 000	30 000	45 000	745 000	30 000	0
Samhandling med primærhelsetjenesten		-7 500 000	7 500 000				0
DRG nettverk	-100 000			100 000			0
							0
							0
							0
							0
SUM Justert basisramme 2009	825 897 000	117 246 000	1 165 327 000	3 756 778 000	2 222 706 000	923 854 000	9 011 808 000
3. Øvrig ramme/ øremerkede midler	RHF		Finnmark	UNN	Nordland	Helgeland	TOTAL
Luftambulans ANS (avrundes)	66 921 000						66 921 000
Omlegging arbeidsgjeveravgift	661 000			44 013 000	22 768 000		67 442 000
Tilskudd til turnustjeneste	200 000		765 000	1 773 000	1 282 000	780 000	4 800 000
Kvalitetsregistre	11 000 000						11 000 000
NST				29 840 000			29 840 000
Senter for antibiotikaresistens				3 027 000			3 027 000
NMK				6 264 000			6 264 000
Forskning basis/ resultatbasert	55 400 000						55 400 000
Nasjonalt kompetansenettverk for autisme				1 850 000			1 850 000
Regionalt fagmiljø narkolepsi				167 000			167 000
Regionalt fagmiljø ADHD/Tourette					511 000		511 000
Sum øvrig ramme øremerkede midler 2009	134 182 000	0	765 000	86 934 000	24 561 000	780 000	247 222 000
Samhandling med primærhelsetjenesten			7 500 000				7 500 000
Forskning basis/ resultatbasert	-37 786 700		1 836 900	30 217 800	4 276 000	1 456 000	0
Hab/rehab. RUS	1 000 000				626 000		1 626 000
							0
							0
Sum justert øvrig ramme øremerkede midler 2009							0
Redusert rente RHF		-20 000 000					-20 000 000
							0
Netto rente		41 150 000					41 150 000
delsum	-36 786 700	-20 000 000	9 336 900	30 217 800	4 902 000	1 456 000	-10 874 000
Sum budsjettramme tildelt 2009	923 292 300	138 396 000	1 175 428 900	3 873 929 799	2 252 169 001	926 090 000	9 289 306 000

Justert investeringsramme

2009 pr. mars 2009

Helse Finnmark HF	2009	2009 justert
Kroniker satsning		200
Utstyr og ombygging, EK KLP	28 500	28 500
Omstillingsmidler		400
Ambulanser	1 250	1 250
Sum 2009 Helse Finnmark	29 750	30 350

UNN HF	2009	2009
Tiltaksplan psykiatri barn/unge	15 000	15 000
Utstyr og ombygging, EK KLP	135 000	135 000
Kronikersatsning		300
Omstillingsmidler		6 000
Ambulanser	6 250	6 250
Planrammer UNN Narvik	10 000	10 000
Sum 2009 UNN	166 250	172 550

NLSH HF	2009	2009
Kroniker satsning		1 000
Omstillingsmidler		300
Modernisering NLSH, Bodø fase 2-5	292 900	292 900
Modernisering NLSH, Vesterålen	20 000	20 000
Utstyr og ombygging, EK KLP	33 000	33 000
SUM 2009 NLSH	345 900	347 200

Helgelandssykehuset HF	2009	2009
Kroniker satsning		200
Omstillingsmidler		3 500
Utstyr og ombygging, EK KLP	20 500	20 500
Ambulanser	2 500	2 500
Ombygging Helgelandssykehuset Mo	10 000	10 000
SUM 2009 Helgelandssykehuset	33 000	36 700

	2009	2009
Omstillingstiltak fordeles av Adm.dir		11 800
RHF Felles regionale prosjekt	63 600	63 600
RHF styrets disp	36 500	12 800
Helse Nord IKT		
Sum sykehusapotek og Helse Nord	100 100	88 200

Total inv.ramme	675 000	675 000